

Apostolo ad Gal. 1. *frater Domini* compellatur; sed erat Cleophæ, sive Alphæi filius. Quo gradu autem essent Christi consanguinei, vide in tabula genealogica Christi n. 151.

Ad 6um. R. cum S. Hieronymo L. contra Helvidium; cum opinionis suæ vindicem proferret Tertullianum: *Et de Tertulliano quidem nihil amplius dico, quam Ecclesiæ hominem non fuisse.* TERTULLIANUM tamen vindicat ab hac sententia PETAVIUS. Et vero hæc, *nuptura post partum*, exponit PETAV. de Incarn. L. 14. c. 3., ut *nubere* sit idem, ac *uterum resignari*.

ARTICULUS IV.

AN VERBUM OMNES CORPORIS HUMANI PARTES, ET QUO ORDINE SIBI HYPOSTATICE CONJUNXERIT?

Quæstio movetur 1°. de sanguine, quem Verbo divino hypostatice immediate fuisse conjunctum negat DURANDUS, et quidam alii. Estque variorum de schola Lutheri, duce OSIANDRO, opinio, inde pariter asserentium, de facto gloriosum Christi corpus esse absque sanguine: pronum est, hujus causam figmenti conjicere; ut sic jam remote, velut per cuniculos, viam facerent ad impugnandum dogma catholicum de concomitantia naturali sanguinis cum corpore in Eucharistia; et vicissim corporis cum sanguine.

2°. De aliis, quæ partes integrantes dicuntur humani corporis. Discrimen vero hic notant Theologi inter uniri *secundum hypostasin*, et *in hypostasi*. Prius tantumdem sonat, ac uniri per se immediate et proxime: ita ut pars sic unita a Verbo terminetur immediate, sive nulla parte alia mediante. Alterum assumptionem mediatam significat; sic in *hypostasi* dicitur assumi pars, quæ quidem non immediate Verbo conjungitur, inest tamen naturaliter in natura assumpta. Et quoniam corpus Christi variis constat partibus solidis et fluidis, de singulis quæritur: An eadem Verbum hypostatice, secundum hypostasin, sive immediate: an in hypostasi, sive mediate, assumpserit?

303. *Dico I.* Sanguis a Verbo divino secundum hypostasin, sive immediate et proxime assumptus est. Est communis et certa Theologorum sententia.

Prob. I. Auctoritate S. SCRIPTURÆ. Ad Hebr. 2. v. 14. ait Apostolus: *Quia ergo pueri communicaverunt carni et sanguini, et ipse similiter participavit eisdem; ut per mortem destrueret eum, qui habebat mortis imperium.* Sed Verbum immediate communicavit carni; ergo et sanguini; de utroque enim æqualiter, et sine ulla differentia loquitur Apostolus. Præterea S. Scriptura tribuit eodem modo redemptionem nostram sanguini Christi, ac corpori, idemque pretium. 1. Pet. 1. 19. *Redempti estis pretioso sanguine.* Ad Ephes. 1. 6. *Habemus redemptionem per sanguinem ejus.* 1. Joan. 1. 7. *Sanguis Jesu emundat nos ab omni peccato:* sed corpori Christi pretium suum advenit ex unione immediate cum Verbo, et secundum hypostasin; ergo et sanguini. Nec sufficit dicere, S. Sanguini accessisse pretium illud ab oblatione Christi, quia eundem Patri obtulit; nam et sudores et lacrymas eidem obtulit; ac licet etiam propterea dici possint operata redemptionem

et salutem nostram; nusquam tamen Scriptura id ita lacrymis, sudoribus ipsis, sicut ipsis sanguini attribuit.

306. *Prob. II.* Auctoritate CONCILIORUM et PATRUM. In Synodo generali IV. sive Chalcedonensi Act. 1. lecta, ac approbata fuit S. CYRILLI epistola, in qua verba Joan. 1. *Verbum caro factum est*, interpretatur hoc modo: *Non dixit Scriptura, Verbum Dei personam sibi hominis assumpsisse, sed carnem factum esse. Verbum porro factum esse carnem nihil aliud est, nisi similiter ac nos carne ac sanguine participasse* (Labb. t. 4. p. 162. D.). In Concilio item Ephesino pariter approbata legitur epistola S. CYRILLI synodica, ex Concilio Alexandrino; qua dicitur (Labb. t. 3. p. 400. B.), *Verbum Deum carnem et sanguinem assumpsisse.* Et Anathem. 5. (ibid. p. 409. A.) asseritur: *Verbum caro factum carni et sanguini perinde ac nos communicavit.* S. GREGOR. NAZIANZENSIS orat. 44. n. 9.: *Humana omnia, excepto peccato, suscipit.* Et auctor tract. 2. de Fide orthodox. (in append. t. 1. opp. S. Greg. Nazianzeni p. 906.): *Credimus.... Verbum caro factum esse.... hominem natum; non putative, sed vere; non aereum, sed corporeum; non phantasticum, sed carneum; ossa, sanguinem, sensum et animam habentem. Assumpsit corpus, ex carne, ossibus, et sanguine constans.* CLEMENS VI. in Extrav. *Unigenitus*, de Pœnit. et Remiss. *unam, docet, guttam Christi sanguinis, propter unionem cum divino Verbo, suffecisse ad redemptionem generis humani.* Eodem vero modo rursus loquuntur cit. Concilia et Patres. Sicut igitur carnem, ita immediate assumpsit et sanguinem; latum vero discrimen esset, si sanguis mediate solum assumptus esset; nec magis ea sanguini convenirent, quam sudori et lacrymis, mediate assumptis; at Concilia et Patres hic speciale quid docent de sanguine.

307. *Prob. III.* RATIONE. Verbum dum assumpsit, secundum hypostasin, naturam humanam; eam non mutilam, sed integram perfectamque assumpsit; ergo æque secundum hypostasin, aut immediate assumpsit partes, ex quibus integritas et perfectio naturæ consurgit: atqui inter eas partes, quibus integratur et perficitur corpus, cum primis sanguis est; nam 1°. sine eo nec integer, nec naturaliter esse homo potest: ut proin Levit. 17. 11. *dicitur anima carnis in sanguine esse, hoc est, vitam ab illo pendere, ut exponit S. Aug. q. 57. in Levit. 2°.* Propterea etiam sanguinem in corporibus resurgentium futurum esse tradunt uno ore Theologi. 3°. A Tridentino Sess. 13. c. 3. sanguis pars Christi dicitur: *Corpus sub specie panis et sanguinem sub vini specie... animamque sub utraque, vi naturalis illius connexionis et concomitantia, qua partes Christi Domini... inter se copulantur.*

308. *Dico II.* Verbum quoque immediate assumpsit partes integrales reliquas, solidas et fluidas; sive dicantur anima informari, sive non.

Ratio est eadem; quia naturam humanam veram integramque assumpsit; ergo simul partes eas, quæ ad illius veritatem ac integritatem pertinent. Tales sunt: caro, ossa, nervi, arteriæ, membranæ, etc. ex fluidis vero tres humores reliqui: phlegma, flava bilis, et atra. Item spiritus vitales et animales, qui sunt velut radii sanguinis purissimi, ac necessarii ad exercendas operationes vitales. Demum unguis, capilli; eo quod etiam ista tum ad inte-

gritatem, tum defensionem et ornatum corporis spectent; atque etiam vere ponantur in Eucharistia, et futura sint in corporibus gloriosis; quod futurum non esset, nisi pertinerent ad integritatem hominis.

Excluduntur tamen ab hac assumptione immediata *lacrymæ, sudor, saliva, aliæque superfluitates corporis*; quia nec ad hujus integritatem, perfectionemque pertinent; nec ponuntur in Eucharistia; nec futura sunt in resurgentium corporibus. Unde illa subsistebant in Christo subsistentia propria, quia tantum mediate assumpta.

309. *Dico III.* Verbum naturam humanam cum ejus constitutivis assumpsit simul tempore, sive instanti eodem; ut dici non possit, quod assumptio unius tempore præcesserit assumptionem alterius; aut præextitissent ante assumptionem partes, vel tota humanitas.

Contra *Origenem et Nestorium*: quorum prior asseruerat, præextitisse ante animam Christi, creatam cum animabus ceteris, initio mundi; posterior præformatum ante totum fuisse hominem, modo communi in utero, quam assumeretur; velut in ejusdem hæresi notavimus.

Prob. Ex Justiniani imperatoris ad Mennam epistola, quæ, Liberato teste, approbata fuit a Vigilio summo Pontifice, et in qua contra Origenis errores hæc definiuntur (Labb. t. 5. p. 678. E.): *Si quis dicit, aut sentit Domini animam prius extitisse, atque unitam fuisse Deo Verbo ante incarnationem et generationem ex Virgine; anathema sit.* Ex Syn. gen. VI., in qua approbata fuit S. SOCRONI epistola, quæ ita habet (Labb. t. 6. p. 865. A.): *Non ante verissimum ipsius Verbi conventum in se ipsis (corpus et anima) unquam extiterunt, vel cujuspiam secundum nos alterius hominis penitus extiterunt; sed cum Verbi ipsius naturali conventu subsistentiam habitura concurrerunt; et nec, quantum in ictu oculi, hanc quam illam priorem habentia; sicut Paulus Samosatenus, etc.* Et ratio est, quia vel debuisset corrumpi subsistentia prior, vel duplex fuisset subsistentia: quod utrumque est inconueniens. Præterea aliunde contra Origenem constat, falsum esse, quod creatæ fuerint animæ antequam unirentur corporibus.

310. *Datur* tamen in assumptione humanitatis quidam *prioritatis ordo*, componibilis cum simultate temporis. Quippe tres hic ordines considerari possunt, dignitatis, intentionis, et quasi naturæ et executionis. Unde

Ordine *dignitatis* in assumptione præcessit *humanitas*, vel *tota natura humana*; quia nobilior est partibus singulis; naturam sequitur anima, præceditque corpus; quia anima est corpore nobilior.

Ordine *intentionis* rursus *humanitas* præcedit partes singillatim acceptas, et *anima* corpus. *Ratio est*, quia ex intentione assumendi humanitatem assumptæ sunt partes, et ratione animæ corpus, quod præcise ratione sui non fuisset assumptum, si anima caruisset; ideo enim assumptum est corpus, quia habet animam capacem merendi, satisfaciendi, etc. Et hoc est, quod solum volunt Concilia et Patres quando volunt, corpus assumptum fuisse media anima, aut media mente.

Ordine quasi *naturæ* et executionis intelligitur *independens* prius esse dependente, tanquam hujus causa; sic prius unitum Verbo concipitur *corpus*, quam anima; nam natura prius illud unitur extremum, a quo pendet

actu alterius extremi assumptio; sed priusquam creetur anima, corpus debet esse dispositum et subsistens. Eodem ordine naturæ, quia humanitas dependebat a suis partibus, tanquam a causis constitutivis, et non e contra; hinc, in eo sensu, natura est posterior partibus. Porro hoc ordine corpus, anima, et utriusque unio præcesserunt unionem ad Verbum; unio enim hypostatica dependebat ab ipsis, quasi a causa materiali; illa autem constitutiva non dependebat ab unione hypostatica; poterant enim sine illa seorsim existere.

311. *Obj. I.* Sanguis non est pars integralis humani corporis; ergo. *Prob. Ant. 1º.* Alimentum corporis non est pars corporis; quia illud est substantia distincta a substantia aliti, in quam per nutritionem convertitur: atqui sanguis est alimentum corporis; ut ex Arist. L. 5. de partib. animal. c. 3. docent plures. 2º. Juxta Doctorem Angelicum est pars tantum in potentia, q. 31. a. 6. ad 1.

R. 1º. *N. Cons.* Licet non esset pars corporis; est tamen pars integralis humanitatis.

R. 2º. *N. Ant. Ad prob. D. min.* Est alimentum corporis remotum, ut cibus *N.* proximum, vel ultimum *subd.* Quoad aliquas partes *C.* quoad omnes *N.* Est alimentum quoad partes solidiores. Igitur licet respectu solidarum partium sanguis non sit pars actu, sed tantum potentia; est tamen simul pars actu fluida respectu totius hominis, vel corporis viventis; sicut elementa, licet respectu mixtorum sint partes solum potentia; sunt tamen actu partes respectu universi. Hinc ad prob. 2ºam. patet responsio.

312. *Inst. 1.* Sanguis non est animatus; ergo nec, ut est quid fluidum, pars est viventis hominis vel corporis.

R. *T. Ant.* Id enim CAJETANUS, et plures ex Thomistis negant. *N. Cons.* Ut enim fuerit assumptus a Verbo secundum hypostasin; sufficit, quod sit pars humanitatis, ad hujus integritatem et perfectionem pertinens: sive sit animatus, sive non.

313. *Inst. 2.* Inter partes constituentes unam naturam totalem debet esse unio: atqui sanguis non unitur partibus solidis, nec continuatur cum corpore; sed est in venis, tanquam in vase, ut cum Aristot. cit. loquuntur alii; ergo.

R. 1º. Probabiliter contra *volunt alii*, sanguinem cum corpore continuari mediate: mediantibus partibus ejus crassioribus, quas medici fibras vocant, quæ continuantur venis, et venæ carni.

R. 2º. *D. M.* Debet esse unio physica et stricte dicta *N.* saltem contiguitatis *C.* Sic *D. min.* et *N. Cons.* Sufficit unio, quæ ad conservationem formæ principalis, et ad ejus operationes necessaria est; major enim non requiritur ad partes integrales; sanguis autem talem unionem habet per solam cum partibus contiguitatem, per quam ad utrumque servit, scilicet ad conservationem animæ, ejusque operationes; irascimur enim, dum sanguis fervet; timemus, cum ad cor contrahitur; gaudemus, quando per corpus diffunditur.

314. *Inst. 3.* Etiam aer sic est unitus corpori unione contiguitatis, et

præsentiae localis; præterea ad vitam, et functiones animalis est apprime necessarius, nec tamen est pars integralis; ergo neque sanguis.

R. N. Cons. *Disparitas* est. Aer inest animali ut hospes, ingrediens et egrediens; ergo non ut pars: sanguis e contra ut instrumentum domesticum et connaturale ad hunc finem a natura destinatum, ut corpori et animæ inserviat, unde saltem pars integralis est. Imo juxta alios est æque pars essentialis, quam cerebrum; eo quod corpus humanum, saltem diu, consistere sine sanguine non possit: et simul, secus ac aer, per se ordinatur ad constituendum cum corpore et anima principium aliquod adæquatum certarum operationum, quod est unum per se, una natura completa.

315. *Obj. II.* Verbum unam naturam et unius speciei assumpsit; ergo non assumpsit sanguinem, utpote qui specie differt a reliquo corpore.

R. D. *Ant.* Assumpsit naturam unam, et omnino simplicem N. totalem ac compositam ex pluribus partibus, sive naturis subordinatis C. Nec refert, inter has partes esse quasdam non viventes, quæ partiali specie, vel etiam genere differant; sic enim quoque partes essentielles corporis naturalis, licet genere diversæ, constituunt unum compositum physicum.

316. *Obj. III.* Si sanguis sit pars corporis; ergo poneretur in Eucharistia *vi verborum*, et non duntaxat per concomitantiam: at non ponitur in Eucharistia *vi verborum*, sed tantum per concomitantiam. *Prob. sequela:* quia *vi verborum* sub specie panis corpus integrum ponitur.

R. N. *seq. M. Ad prob. D.* *Vi verborum* ponitur corpus integrum quoad partes solidas C, integrum quoad fluidas N. *Ratio* est, quod *vi verborum* consecrationis ponatur corpus Christi sub speciebus panis, non quomodo-cumque, sed sub ratione cibi; ad hunc vero pertinent partes solidæ, non fluidæ, qualis sanguis est.

317. *Obj. IV.* Si Verbum immediate assumpsit sanguinem; ergo etiam dici posset sic assumpsisse accidentia: sed hoc non admittitur; ergo.

R. N. *sequelam 1º.* Quia sanguis probabilius non unitur physice cum venis, aut reliquo corpore; unde non apparet, quo mediante assumptus esset: at accidentia immediate uniuntur naturæ; ergo hac mediante assumpta sunt. 2º. Concilia et Patres eodem modo loquuntur de sanguine, quo de carne; ergo, uti hæc, ita ille immediate assumptus est; sed non eodem modo loquuntur de accidentibus. Hæc igitur assumpta quidem sunt a Verbo in hypostasi; sed non secundum hypostasin.

318. *Obj. V.* Si Verbum assumpsit sanguinem secundum hypostasin; ergo Verbum posset dici sanguis. Sed hoc non.

R. 1º. Ergo etiam posset dici caput, pes, etc.

R. 2º. N. *seq.* Quia hæc nomina non sunt nomina suppositi; unde non important aliquid in recto, quod de Deo verificari possit: nec enim significant per modum totius per se subsistentis, vel constituti; sed per modum partis subsistentis in alio tanquam toto; et constituentis. Vid. n. 273.

SECTIO III.

DE COMMUNICATIONE IDIOMATUM.

Nomen *idioma*, ex nativa sua institutione proprietatem sermonis indicat, quo sensu dicitur idioma latinum, idioma græcum. Paulo largius sumitur a Theologis pro eo, quod est proprium et peculiare naturæ vel ut essentia, vel ut proprietates. Unde per communicationem idiomatum hic intelligitur mutua in Christo prædicatorum utriusque naturæ, sive tam divinorum, quam humanorum, communicio; sic, ut ratione unius in Christo suppositi, sive personæ, prædicata naturæ divinæ propria affirmari possint de homine; ac similiter prædicata naturæ humanæ propria affirmari de Deo. Ad hunc sensum breviter definitur: *Communicatio idiomatum est mutua divinorum et humanorum prædicatorum, tum de se invicem, tum de supposito et toto, prædicatio.* Ut: Deus est homo; homo est Deus: Deus est passus, mortuus; homo est immortalis: Christus est Deus; Christus est homo; Christus est immortalis; Christus est mortalis, etc. De hac igitur nunc inquiremus: 1º. An vere detur in Christo? 2º. In quo sensu detur? Quæ exponent sequentes Articuli.

ARTICULUS I.

AN DETUR VERA ET REALIS IN CHRISTO IDIOMATUM COMMUNICATIO?

Jam de Nestorio observavimus in ejus expositione hæresis, hæresiarcham illum veram, realem, ac hypostaticam unionem utriusque naturæ in Christo non agnovisse; ex quo fluebat sequela necessaria: nec dari veram in Christo communicationem idiomatum, etiam in concreto, et respectu personæ. Hinc ferre non poterat has similesque propositiones: *Deus est bimestris, natus, passus: Beatissima Virgo est Deipara.* Contra quem

319. *Dico.* Datur vera et realis in Christo communicatio idiomatum. Est de fide.

Prob. I. Auctoritate S. SCRIPTURÆ. Sacræ Litteræ sæpius ea, quæ sunt naturæ divinæ propria, tribuunt humanitati, et vicissim; ergo debet esse in Christo vera idiomatum communicatio. *Ant.* ostenditur. Sic Joan. 3. 13. *Nemo ascendit in cælum, nisi qui descendit de cælo Filius hominis, ubi descendisse proprium est Verbi.* Tum ibid. *In hoc cognovimus charitatem Dei; quoniam ille animam suam pro nobis posuit;* sed mori proprium est hominis. Sic modo Christus *se æqualem Patri* pronunciat, quod habet ratione divinitatis; modo *se minorem Patre* asserit, ratione humanitatis. Vid. n. 168.

320. *Prob. II. Auctoritate CONCILIORUM.* Conc. Ephesinum 1º. definit